

Η πρώτη Εκκλησία απορρίπτει τον αιρετικό χιλιασμό (Γεωργία Μουλοπούλου, πτυχιούχος στον Ελληνικό Πολιτισμό - μάστερ Θεολογίας)

/ [Πεμπτούσια](#)

(Προηγούμενη δημοσίευση: <http://www.pemptousia.gr/?p=171134>)

Οι χιλιαστικές πεποιθήσεις, υπό την επίδραση της ιωάννειας παράδοσης (Απολινάριος Ιεραπόλεως[1], Μελίτων Σάρδεων, Απολλώνιος Εφέσου[2], Φιρμιλιανός επίσκοπος Καισαρείας[3] κ.ά.), οδήγησαν από τη μια μεριά στην τάση των Ορθοδόξων θεολόγων να υιοθετήσουν τις χιλιαστικές ιδέες. Από την άλλη, όμως, επακόλουθό τους ήταν η πολεμική εναντίον του Χιλιασμού, η οποία ήταν αλληλένδετη με αυτήν εναντίον του κύρους της Αποκάλυψης[4]

Αυτός ήταν ο λόγος που ο πρεσβύτερος Γάιος και ο Διονύσιος Αλεξανδρείας απέρριψαν την ιωάννεια προέλευσή της. Οι χιλιαστικές δοξασίες, αν και ατόνησαν μετά τα μέσα του Γ' αιώνα, διατήρησαν τον θεολογικό τους πυρήνα στη μικρασιατική παράδοση, επηρεάζοντας τον εκκλησιαστικό βίο με την εσχατολογία τους[5]. Τον 4ο αιώνα οι χιλιαστικές δοξασίες ζωντάνεψαν μέσα από τις κακοδοξίες του Απολιναρίου[6].

Γενικότερα, προκύπτει πως οι ενθουσιαστικές και αιρετικές τάσεις είχαν ως στόχο την αμφισβήτηση της αποστολικής συνέχειας της Εκκλησίας ως του μοναδικού και αυθεντικού σώματος του Χριστού[7]. Ο υλικός ή σαρκικός Χιλιασμός αρνείται την αλήθεια του Κυρίου και υποβιβάζει τη χριστιανική ελπίδα. Ο πνευματικός Χιλιασμός, που προσέλκυσε το ενδιαφέρον χριστιανών διανοούμενων της πρώτης Εκκλησίας, αποτέλεσε εκτροπή και διασάλεψε την ενότητα της χριστιανικής κοινότητας[8]. Οι χιλιαστές στηρίζονται σε χωρία της Αγίας Γραφής και αριθμούς, στην προσπάθειά τους να στηρίξουν τις πεποιθήσεις τους. Οι Πατέρες και οι εκκλησιαστικοί συγγραφείς των τριών πρώτων αιώνων αγωνίστηκαν εναντίον των αιρετικών παρεκκλίσεων, με στόχο τη διαφύλαξη της πίστης και της συνέχειας της αποστολικής παράδοσης.

(Συνεχίζεται)

[1] Ο Ιεραπόλεως Απολινάριος, φορέας της Ιωάννειας παράδοσης, έγραψε ένα έργο εναντίον του Μοντανισμού. Βλ. Φειδάς, *Όπ.π.*, σ. 147, 276.

[2] Ο Απολλώνιος έγραψε εναντίον του Μοντανισμού. Βλ. Φειδάς, *Όπ.π.*, σ. 146.

[3] Μικρασιάτης θεολόγος του 3ου αιώνα, του οποίου δεν έχουμε συγγράμματα. Είναι γνωστή η δραστηριότητα που ανέπτυξε σε εκκλησιαστικά ζητήματα (Βάπτισμα αιρετικών, Μοναρχιανός Παύλος Σαμοσατέας κ.ά.), όχι μόνο στην επισκοπή του, αλλά γενικά στον χώρο της Εκκλησίας. Οι προσπάθειές του απέβλεπαν στην ενότητα της Ορθόδοξης πίστης. Βλ. Σκουτέρης, *Όπ.π.*, σ. 648.

[4] Φειδάς, *Όπ.π.*, σ. 150-151, 222.

[5] *Όπ.π.*, σ. 151.

[6] Ο Απολινάριος, επίσκοπος Λαοδικείας της Συρίας, υπήρξε ένας από τους πιο σημαντικούς χριστιανούς λόγιους του 4^{ου} αιώνα, ο οποίος επηρέασε με το θεολογικό του έργο σημαντικούς Πατέρες και εκκλησιαστικούς συγγραφείς όπως τον Μ. Αθανάσιο, Μ. Βασίλειο, Γρηγόριο Ναζιανζηνό, Γρηγόριο Νύσσης κ.ά. Το έργο του, αν και ήταν πολύ σημαντικό, δεν διασώθηκε, εξαιτίας της καταδίκης της διδασκαλίας του (από τις τοπικές Συνόδους Αλεξανδρείας το 378 και Αντιοχείας το 379). Η ευρύτατη φιλοσοφική του παιδεία τον έστρεψε προς τους νεοπλατωνικούς, όταν προέκυψε ζήτημα για τις δυο φύσεις του Χριστού. Οι νεοπλατωνικοί είχαν αναπτύξει την πλατωνική αντίληψη περί ψυχής (λογική και άλογη) και είχαν καταλήξει στη θεωρία, ότι ο άνθρωπος αποτελείται από τρία μέρη, από τη λογική ψυχή ή νου, την άλογη ψυχή και το σώμα. Για την ολοκλήρωση της λύσης, σημαντικές ήταν δυο φιλοσοφικές θεωρήσεις, όπως ότι «δύο τέλεια έν γενέσθαι ού δύναται» και πως η αποδοχή της θείας και ανθρώπινης φύσης στον Χριστό είχε ως συνακόλουθο την παραδοχή δυο Προσώπων, αφού φύση και Πρόσωπο ήταν σύμφωνα με τις αντιλήψεις της εποχής, αχώριστα. Αυτή η άποψη ερχόταν σε αντίθεση με τη χριστιανική πίστη, της πραγματικής ένωσης των δύο φύσεων του Χριστού. Βλ. Φειδάς, *Όπ.π.*, σ. 582-584.

[7] Φειδάς, *Όπ.π.*, σ. 294.

[8] Σκουτέρης, *Όπ.π.*, σ. 345.